

rendelkező találkozóhelye.

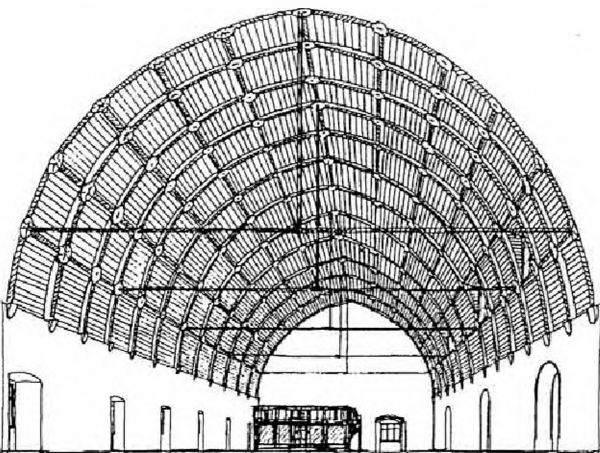
A műemléki és rekonstrukciós – építő jellegű – munkálatokkal egyidejűleg ki kell dolgozni a múzeológiai funkciót és kiállítási tervet, az elkészült objektum üzemeltetési tervét és a működtetés optimális szervezeti és gazdasági formáinak vizsgálatát.

S inentől már csak feltételes módban folytathatom:

Ez az úgynevezett *nagyterem koncepció* műemlékvédelmi – elméleti szempontból nagyszabású vállalkozás lenne, amely a maradványok teljességének megővését, a tudományos kutatások eredményének tükrözését, a palota valós történeti és művészettörténeti szerepének kiemelését, és a megfelelő módon alkalmazott kortárs építészet és a történelmi maradványok lehetséges harmóniáját példaalkotóan lenne képes biztosítani; s egyúttal méltó emlékműve lehetne az államalapítás millenniumának is!

A jelenlegi helyreállítási munkák alapját nem ez a nagyívű elgondolás képezi. A barokk kaszárnya tömege lényegében változatlanul megmarad, a Dunára néző egyik erkély és a függőfolyosó kis szakasza kerül jelzésszerű rekonstrukcióval bemutatásra. A kis román palota új építészeti eszközökkel formált emeleti szintet kap. A tervek a pincében elhelyezendő vendéglőről és a kiegészítésben kialakítandó vendégszobákról szólnak. A Vármúzeum kiállítási terének bővüléséről még nincs kidolgozott koncepció.

Ünnepelni általában nem visszafogottsággal szoktunk, egy ezredforduló pedig különösen ritka alkalom. Most nyílt volna lehetőség valami nagyszerűt alkotni. A jelenleg tervezett munkák elvi műemlékvédelmi szempontból elfogadhatók, hiszen a meglévő állapotot és az abból bemutatható régít veszik alapul. Gyakorlati műemlékvédelmi szempontból viszont a jelenlegi kivitelezés nem fogadható el. Sok eredeti maradványt átépítettek gondos dokumentálás nélkül (a kaszárnya északi oromfala és a teljes barokk tetőszék helyett másolat készült), a tervekben eredeti, románkori részekbe történő belebontás is szerepelt. Ha igazi műemlékvédők kívánunk lenni – s ezt elsődlegesnek tartom – akkor figyelmünk elsősorban a történeti, fennmaradt maradványok védelmére irányuljon, bármilyen úgynevezett *rekonstrukciós koncepció* érvényesüljön is!

A nagyterem rekonstrukciójának belső nézete
(Az ábrák szerzőnek Horváth István kutatásai alapján készült rajzai)

Babits Mihály

DAL AZ ESZTERGOMI BAZILIKÁRÓL

Épen olyanok mint otthoni dombjaim:
alattam, fölöttem egy kis darab *enyim*.
Távolabb a város, és túlnan látszik a
szemközti dombról a komoly bazilika.

Hoc erat in votis... S ne jutna legalább
a jöknak annyi föld, hol megállhat a láb
nyugodtan és bölcsen, s kinyúlhat égig a
lélek, mint dómjával a bazilika?

Rossz föld, de megterem itt legalább a csend
virága, nyugtató lótoszon, s odalent
kertem az egész táj, hol óriás csiga
kétszarvú dómjával e bölcs bazilika.

De túl már cseh határ – idegen katonák
s szuronyos szőlők szorítják a Dunát,
mely ma friss ér helyett zsibbasztó pántlika:
áldástalan nézi a hűs bazilika.

Egy kis darab *enyim*... De hát hol a *mienk*,
amit épügy védjen a törvény és a rend?
Hogy bölcs nemzeteken bíró ököl s iga
legyen, miért hagyod, ó szent bazilika?

Ne bánd ma, lelkeim! Itt fölülről egyhatár
minden; és kék és zöld, s szálló szem s gyors madár
tanítják, hogy nagy az Isten és kicsik a
nemzetek, és a Menny különb bazilika.

Óh ős Templom! azur architrávod alatt
tűrd és áldd med ezt a csöndes fecskéfalat.
Csönd van itt; csak egy-egy kocsni vagy talyiga
zörg föl a városból, s zeng a bazilika.

Mérföldjáró öreg csizmákban a vihar
erretoppan olykor szürke lábaival:
az se soká marad; elszáll és nincs hiba:
mint orgona után néma bazilika.